

KỸ THUẬT SẢN XUẤT CÂY BẮP LAI

KỸ THUẬT TRỒNG BẮP LAI

I. Giới thiệu một số giống bắp

1. Giống C919, P848, P60

- Thời gian sinh trưởng 90-95 ngày
- Cho 1 trái/ cây, trái lớn.
- Năng suất từ 70 - 90 tạ / ha .
- Thích hợp thâm canh+vùng nước trời .

2. Giống bắp CP888

Là giống bắp lai đơn của công ty CP Việt Nam. giống có thời gian sinh trưởng 115-118 ngày, chiều cao cây trung bình khoảng 221 cm, chiều cao đóng trái 106 cm, thân cứng chắc, trái hình chóp, hạt màu vàng cam, dạng đá, tỷ lệ hạt/trái đạt 79%, năng suất đạt 9,45 tấn/ha.

3. Giống bắp V98-2

Là giống lai đơn của công ty Nông Việt Phú. Thời gian sinh trưởng 85-90 ngày, chịu hạn tốt, kháng bệnh cao, sinh trưởng mạnh, lá bị bọ kín bắp, hạt màu vàng cam đậm, dạng đá, tỷ lệ hạt/ trái cao, năng suất 8-10 tấn/ ha.

4. Giống bắp NK7328

Là giống lai đơn của công ty Syngenta. Thời gian sinh trưởng 90-95 ngày, tăng trưởng nhanh, vỏ bì bao kín đầu trái, trái to, dài, cùi nhỏ, hệ thống rễ phát triển mạnh, chống đổ ngã, chịu hạn tốt, bắp dạng hạt đá, màu vàng cam đạt tiêu chuẩn xuất khẩu, năng suất cao từ 8-10 tấn/ha, tính thích nghi rộng phù hợp trồng trên nhiều loại đất. Khi trái chín bộ lá vẫn còn xanh cho đến khi thu hoạch nên bà con có thể làm thức ăn cho gia súc.

5. Giống LVN 10, DK 888

Thời gian sinh trưởng 100-107 ngày. Cho 2 trái/cây nhưng trái nhỏ. Năng suất từ 70-80 tấn/ha. Thích hợp cho vùng thâm canh.

* Đối với vùng miền núi nên chọn giống C919, P848, P60.

6. Giống G-49

- Thời gian sinh trưởng 95-105 ngày.
- Năng suất từ 80-90 tấn / ha .

- Hệ thống rễ phát triển mạnh, chống đổ ngã, thích nghi rộng.
- Thích hợp cho vùng thâm canh.

7. Giống SSC 586

Là giống lai đơn của công ty giống cây trồng Miền Nam. Thời gian sinh trưởng 90-95 ngày, tăng trưởng nhanh, vỏ bì bao kín đầu trái, trái to, dài, cùi nhỏ, hệ thống rễ phát triển mạnh, chống đổ ngã, chịu hạn tốt, bắp dạng hạt đá, màu vàng cam đạt tiêu chuẩn xuất khẩu, năng suất cao từ 10-12 tấn/ha, tính thích nghi rộng phù hợp trồng trên nhiều loại đất, kháng bệnh rỉ sắt và đốm lá. Khi trái chín bộ lá vẫn còn xanh cho đến khi thu hoạch nên bà con có thể làm thức ăn cho gia súc.

* *Chú ý:*

Giống bắp lai chỉ sử dụng 1 lần, nếu để giống trồng lại thì năng suất giảm. Hãy mua giống cho mỗi vụ sản xuất.

* Tiêu chuẩn thu mua:

- Ẩm độ 15%.
- Tạp chất 1%.
- Hạt nứt bẻ 4-6%, không bị sâu mọt, ẩm mốc.

II. Kỹ thuật trồng bắp lai

a. Kỹ thuật trồng

1. Thời vụ gieo

Cây bắp có thể trồng được quanh năm, nhưng lưu ý tránh thời kỳ trở cờ phun râu gặp lúc mưa dầm hoặc gió nam nắng nóng nhiệt độ quá cao sẽ làm chết hạt phấn, trái bắp đậu hạt không đều.

2. Làm đất

Yêu cầu đất trồng bắp:

- Tơi xốp, thoáng, rễ bắp thích hợp phát triển trong môi trường hảo khí, không chịu được đất bí.
- Đất có tầng canh tác sâu 20-25 cm, bắp mẫn cảm với độ cày sâu (bộ rễ chùm nhưng phát triển mạnh, cày sâu có điều kiện cho rễ hút dinh dưỡng).
- Nếu bón nhiều (N), đặc biệt là NH_4^+ , nếu đất thoáng hiệu lực NH_4^+ mới cao, khả năng đồng hóa đạm mới có hiệu quả.

- Chuẩn bị đất: Dọn sạch cỏ dại, cày sâu 20-25 cm, bừa nhỏ đất và làm phẳng đất, sau đó rạch hàng sâu 12-15 cm, bón phân lót vào rãnh, lấp một lớp đất mỏng và sau đó gieo hạt.

3. Gieo hạt

Giống có tỷ lệ nảy mầm tốt, nên gieo 1 hạt/hốc, nên để ruộng ráo nước và tiến hành gieo, gieo hạt sâu 3-4 cm, tránh bị nắng chiếu làm khô hạt, khó nảy mầm.

4. Mật độ trồng

Trong kỹ thuật trồng bắp, mật độ là yếu tố quan trọng, quyết định đến năng suất sau này.

Mật độ đúng, sẽ không xảy ra các hiện tượng tranh chấp ánh sáng, dinh dưỡng trong quần thể ruộng bắp, đảm bảo cho cây bắp sinh trưởng phát triển bình thường, đảm bảo năng suất và chất lượng của bắp.

- Mật độ thích hợp:

+ Đối với những giống ít chịu thâm canh như: C919; P848; P60,... mật độ trồng nên đảm bảo từ 50-53 nghìn cây/ha.

Mật độ xác định ở những giống này: (80 x 25) cm/1 cây hoặc (75 x 25) cm/1 cây.

+ Đối với những giống chịu thâm canh, có sinh khối lớn như: G49; các giống thuộc dòng NK như NK54; NK66,..., mật độ nên đảm bảo từ 45-50 nghìn cây/ha.

Mật độ xác định ở những giống này: (75 x 30) cm/1 cây hoặc (80 x 25) cm/1 cây.

5. Bón phân

Cây bắp lai cần một lượng phân khá cao mới phát huy được tiềm năng cho năng suất cao, để đạt được 80-90 tạ/ha, cần bón lượng phân như sau:

250-300 kg Urê + 400 kg Super lân + 100 kg KCl.

* Cách bón

+ Bón lót trước khi gieo: Bón 10-15 tấn phân chuồng, toàn bộ lượng phân lân.

+ *Bón thúc đợt 1: khi cây bắp đạt 3- 4 lá (12-15 ngày sau gieo).*

Bón 80 – 100 kg Urê + 40 kg KCL

Chú ý: Bón cách gốc 4-5 cm, bón sâu 3-5 cm. Bón phân giai đoạn này giúp cho cây con phát triển sớm, tạo điều kiện cho cây bắp phát triển tốt giai đoạn sau. Kết hợp xới xáo làm cỏ cho bắp.

+ *Bón thúc đợt 2: khi cây bắp đạt 7-9 lá (25 - 30 ngày sau gieo).*

Bón 120 – 150 kg Urê.

Chú ý: Bón cách gốc 10-12 cm, bón sâu 5-7 cm. Bón phân giai đoạn này giúp cho cây phát triển thân lá mạnh, thúc đẩy quá trình hình thành bông cò và bắp. Sau khi bón kết hợp với xới xáo, vun gốc chống đổ cho cây bắp.

+ *Bón thúc đợt 3: trước khi nhú cò 10-15 ngày (40-45 ngày sau gieo).*

Bón toàn bộ lượng Urê và KCl còn lại.

Chú ý: Bón cách gốc 12-15 cm, bón sâu 5-7 cm. Bón phân giai đoạn này giúp cung cấp dinh dưỡng cho cây ở giai đoạn khủng hoảng N và P, tạo điều kiện cho cây tung phấn, phun râu và thụ phấn được thuận lợi, khắc phục hiện tượng thiếu dinh dưỡng giai đoạn cuối.

b. Chăm sóc cây bắp

1. Làm cỏ xới xáo, tưới dặm

Dặm hạt sau khi gieo 5-7 ngày, kiểm tra các hốc tĩa bị chết hoặc côn trùng cắn phá. Tốt nhất là nên gieo bổ sung hạt vào bầu cùng với thời gian gieo trên đồng ruộng sau đó thay thế những cây bị chết.

Làm cỏ, xới xáo, kết hợp khi bón phân và vun gốc chống đổ ngã cho cây bắp.

2. Tưới nước

Chú ý khi cây bắp ở giai đoạn 7 –9 lá và giai đoạn trổ cò rất cần nước.

- Căn cứ vào tình hình cụ thể (khí hậu thời tiết, mực nước ngầm, thời kỳ của bắp) mà quyết định việc tưới nước cho cây bắp.

- Nên tưới vào rãnh (1/2 – 1/3 rãnh), để 1 đêm, nếu còn nước thì tháo đi.

3. Rút cò và thụ phấn bổ khuyết

- Trước khi trổ, có thể rút đồng những cây yếu (có bông cò nhỏ), (bỏ tối đa khoảng 30% số cây trên đồng ruộng), chỉ cần sử dụng cây có bông cò lớn, tăng khả năng thụ phấn và làm mẩy hạt.

- Do nhược điểm là bông cò trổ trước phun râu nên có thể thụ phấn bổ khuyết cho bắp: dùng phễu giấy cứng, hứng phấn và thụ phấn bổ sung.

- Khi đã thụ phấn xong, tốt nhất nên bẻ cò ngay, tránh hiện tượng mất dinh dưỡng.

c. Phòng trừ sâu bệnh

1. Sâu ăn lá

Gây hại chủ yếu từ lúc mới mọc đến lúc cây bắp có khoảng 5-6 lá, sử dụng các loại thuốc sâu thông thường nhưng phải xịt sớm lúc sâu mới nở .

2. Sâu đục thân, đục trái

- Xuất hiện quanh năm. Dùng Furadan 3 H hoặc Basudin 10 H rắc 7-10 hạt thuốc vào loa kèn hoặc nách lá vào giai đoạn khoảng lúc bón phân đợt 3.

- Vùng nhiều kiến, sùng khi gieo cần rải thuốc Furadan 3 H , Diaphos 10 H, ViFuran – 3G

- 3kg /sào (nếu rải đều), 2 kg/ sào (nếu rải theo hàng).

- Rải thuốc hạt khử đất trên ruộng có tiền sử bị hại.

- Rắc Basudin 10 H hay Furadan 3 H vào loa kèn 2 lần:

+ Giai đoạn 7 -8 lá

+ Trước khi trở cò

- Phát hiện sâu mới nở để diệt trừ cho hiệu quả cao

- Phun các loại thuốc Proclaim(10-20ml/16lít).Virtako 40 WG (3g/16lít).

3. Sùng đất

* Triệu chứng

- Cẩn phá hệ thống rễ cây con. Gây héo cây, khuyết mật độ. Nếu ruộng có hiện tượng lá đỏ tím lại do thiếu lân hoặc có thể do sùng cắn phá rễ.

- Sùng đất có vòng đời từ 2 -4 năm, gây hại cho nhiều vụ trồng bắp liên tiếp.

4. Bệnh cháy lá lớn (*Helminthosporium turcicum*)

* Triệu chứng

- Ban đầu là những đốm nhỏ, thấm nước, hơi bầu dục, tạo thành vết chết hoại dài hình thoi.

- Vết bệnh xuất hiện ở lá dưới, rồi tiếp tục tăng cả về số lượng và kích thước cho đến lúc lá cháy hoàn toàn.

* Phân bố

- Rộng rãi trên thế giới
- Xảy ra vào thời kỳ bắp phun râu và điều kiện ngoại cảnh thích hợp.

* Phòng trừ

- Trồng giống kháng
- Áp dụng các loại thuốc trừ nấm khi bệnh gây hại nghiêm trọng
- Cày, phơi đất để diệt trừ nguồn gốc gây bệnh từ vụ trước
- Luân canh với cây trồng khác

5. Bệnh cháy lá nhỏ (*Helminthosporium maydis*)

* Triệu chứng

Mới đầu vết bệnh nhỏ, hình thoi. Càng già vết bệnh càng dài ra. Vết bệnh phát triển có hình chữ nhật dài 2- 3cm

* Phân bố

- Thịnh hành ở những vùng trồng bắp nóng ẩm
- Thường thấy cả loài nấm *Helminthosporium turcicum* gây hại trên cùng một cây
- Sử dụng giống kháng
- Áp dụng các loại thuốc trừ nấm khi bệnh gây hại nghiêm trọng
- Cày ải phơi đất để diệt trừ nguồn gốc gây bệnh từ vụ trước
- Luân canh với cây trồng khác

6. Bệnh khô vằn (*Rhizoctonia solani f.sp. Sasakii*)

Sasakii)

Thiệt hại ở những vùng nhiệt đới ẩm, làm trái bắp thối và có màu hơi nâu. Gây đổ gốc

- Dùng giống kháng
- Luân canh
- Tiêu hủy tàn dư vụ trước
- Tăng cường bón vôi và kali
- Tỉa bỏ những lá bị bệnh (lá chân) đem ra khỏi ruộng bắp
- Phun Validamycin, Anvil, Tilt, Bonanza hay Beam ...

7. Bệnh rỉ sắt (*Puccinia polysora*)

* Triệu chứng

- Gây hại từ giai đoạn bắp trở cờ
- Bệnh phổ biến ở những vùng nóng ẩm

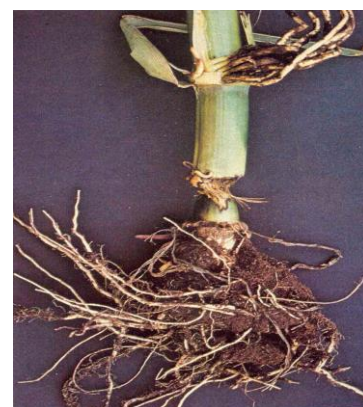
* Phòng trừ

- Sử dụng giống kháng
- Áp dụng các loại thuốc thông thường (gốc đồng).

8. Bệnh thối cổ rễ (*Pythium aphnidermatum*, *Pythium spp*)

- Các loài *Pythium* gây bệnh thối thân, thối hạt và chết cây con.
- Bệnh thường xảy ra ngay trước hoặc sau khi trở cờ.
- Lóng bị bệnh vặn xoắn lại trước khi cây đổ.
- Xuất hiện ở những vùng nhiệt đới nóng ẩm hay vùng ôn đới.

III. Thu hoạch

Xác định thời điểm thu hoạch bắp bằng việc quan sát hạt bắp ở đầu trái và cuối trái. Khi lá bao trái đã khô, hạt cứng, lấy thử hạt, nếu ở chân các hạt này có lớp màu đen là bắp đủ chín sẵn sàng để thu hoạch. Nên chặt đọt phơi trái ngoài đồng 5-7 ngày trước khi thu hoạch. Sau đó lột vỏ phơi trái vài nắng (ẩm độ còn khoảng 20-24%) để khi thu hoạch tách hạt giảm tỉ lệ nứt bẻ. Nếu để tồn trữ nên phơi hạt còn độ ẩm 14-15%. Thân lá cây bắp sau khi thu hoạch nên cày vùi tại ruộng nhằm giúp cải tạo đất và cung cấp dinh dưỡng cho vụ sau. Hoặc dùng làm thức ăn cho gia súc nhai lại.

Nguồn: Trung tâm Khuyến nông